

præsentere og Menighederne, som vælge. Hvad der saaledes er Tilfældet indenfor vort eget Riges Grændser, er ogsaa Tilfældet i flere andre Lande; navnlig gjælder det om flere af de reformeerte Lande. Dette stemmer ogsaa tildeels med den tidligere Skik her i Landet, hvor ethvert Sogn udnævnte de 7 bedste Mænd, som de kaldes, der skulde vælge. Sogneforstanderskaberne skulde ikke engang efter min Mening have saa megen Magt, de skulde blot have Indflydelse paa Retten til at indstille dem, som Menigheden skulde vælge. Jeg troer desuden, at det vil i folkelig Henseende have overordentlig stor Betydning, om vi saaledes gave Sogneforstanderskaberne en større Magt og derved tillige et større Ansvar. Vilde vi virkelig en folkelig Udvikling, er det nødvendigt, at vi gjøre de folkelige Raad mere betydningsfulde, end de hidtil have været; jo mere Ansvar, jo mere Magt vi give dem, desto større Betydning faae de, desto dygtigere Mænd vil der blive valgt, og med desto større Omhu ville de blive bestyrede, og med desto større Rebebonhed ville Folk tage imod Plads i saadanne Raad. Forfaavidt man skulde mene, at der kunde indtræffe Misbrug, saa følger af hvad jeg tidligere har sagt, at ogsaa det vil jeg indrømme, men jeg har den Tro til den danske Almuebefolkning saavel i Kjøbstæderne som paa Landet, at disse Misbrug ikke ville blive betydelige, naar der træffes Foranstaltninger baade til at forebygge dem og afstraffe dem, naar de skulde forekomme, og i den Henseende vilde jeg ønske, at Forslaget havde indeholdt nogle flere Bestemmelser, end det har.

Jeg troer altsaa, at man uden Fare for de høiere aandelige og religiøse Interesser, som jeg vilde ønske, jeg kunde bidrage til at fremme, men som jeg paa ingen Maade vil bidrage til at nedtykke; jeg troer, at vi for disse Interessers Skyld meget roligt kunne give Menighederne endnu større Indflydelse paa Valget, end Forslaget allerede gjør; men dernæst troer jeg rigtignok, at der mangler Noget i dette Forslag, som nødvendigt maatte søies til, og det er Noget, hvorved man sikker Mindretallet ogsaa at faae en Præst efter deres

Ønske. Forslaget gaaer alene ud paa at give Præster efter Fleertallets Ønske, men Mindretallet har en ligesaa fuldstændig Ret og et ligesaa billigt Krav paa at faae en Mand, som de have Tillid til som Fleertallet. Nu er det vel saa, at man neppe kan give dem Ret til at tage Tienden bort fra den Præst, som Fleertallet vil have; men man kan i alt Fald give dem Ret til at vælge en Præst, naar de selv ville lønne ham, og jeg troer, at det vil være til stort Gavn for det religiøse Livs Bækkelse her i Landet. Det er i flere Menigheder Mindretallet, der udgjør den meest livlige, den meest kirkelige Deel af Sognet, og naar man gav dem Ret til at vælge deres egen Præst, vil der udvikle sig et Menighedsliv mellem Mindretallet, dets Præst og maaskee ogsaa den Skolelærer, som de kunne tage sig, der kan blive til et godt Exempel ikke alene for Fleertallet i Sognet, men ogsaa for Nabosognene. Man vil maaskee sige: Det behøves ikke, thi Sognebaandet er løst, de kunne gaae til Nabopræsten; ja, det er godt nok, men paa Landet, navnlig i Jylland, hvor man kan have langt til Nabopræsten og endnu længere til en troeselig Præst, der har Sognebaandets Løsning ikke saameget at betyde, som man kunde troe. Det er paa den anden Side heller ikke at nægte, at derved vilde fremkomme en Mængde unge, om jeg saa maa sige, praktiserende Præster (Tscherning: Hør!), som maaskee kunde bringe endeel Forskyrrelse; men jeg troer rigtignok, at den Forskyrrelse, som de ville bringe, ikke vil være Noget i Sammenligning med den Gavn, de ville gjøre. Jeg troer, at, naar man kjender lidt til Menighedernes Tilstand, maa man sige, at enten have vi for saa eller for udygtige Præster (Hør!); det er klart, at den Tilstand, hvori Menigheden befinder sig, ikke er, som den bør være i en evangelisk-luthersk Folkekirke. Naar man seer, at Mormoner og Baptister kunne udbrede sig her i Landet, maa man vel spørge, hvad vore Præster gjøre for at forebygge det (Stemmer: Ingenting!), og derfor troer jeg, at man med fuld Ret kan sige, at Høsten er stor, men at Arbejderne kun ere saa, i alt Fald at de dertil skikkede Arbejdere kun ere saa. Jeg troer alt-